

**2026-2027-O'QUV YILIDA IXTISOSLASHTIRILGAN TA'LIM
MUASSASALARI AGENTLIGI TIZIMIDAGI MAKTABLARNING
9-SINFIGA QABUL IMTIHONI UCHUN MATEMATIKA FANIDAN TEST
TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

2026-2027-O‘QUV YILIDA IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI TIZIMIDAGI MAKTABLARNING 9-SINFIGA QABUL IMTIHONI UCHUN MATEMATIKA FANIDAN TEST TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiya Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi tizimidagi maktablarning 9-sinfiga o‘qishga qabul qilish bo‘yicha hujjat topshirgan nomzodlarning matematika fanidan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarini baholashda foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonini va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni belgilaydi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholash maqsadi – nomzod o‘quvchilarining matematika fanidan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarini amaldagi dasturlarda belgilangan o‘quv maqsadlari asosida kompleks baholash. Mazkur baholash natijalari asosida ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi maktablarining 9-sinfiga qabul qilish bo‘yicha qarorlar asoslangan (valid) bo‘lishini ta’minlash maqsadida baholashda validlik, ishonchlilik, adolat va shaffoflik tamoyillariga rioya qilinishi ta’minlanadi.

II. Me’yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 27-maydagi “Prezident, ijod, ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarga o‘quvchilarni saralab olish hamda qabul qilish tartibiga oid normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to‘g‘risida”gi 214-son qarori.

2. Matematika fanidan umumiy o‘rta ta’limning 7-8-sinflar uchun amaldagi o‘quv dasturi.

III. Baholash qamrovi va ajratilgan vaqt

Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi tizimidagi maktablarning 9-sinfiga qabul jarayonida o‘quvchilarning matematika fanini bilish darajasini aniqlash uchun jami **20 ta** yopiq test topshirig‘i taqdim etiladi. Topshiriqlarni bajarish uchun **50 daqiqa** vaqt berilgan. Bunda yopiq test topshiriqlaridan foydalaniladi.

Test topshiriqlarining mazmun sohasi, baholanadigan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvallarda aks etgan:

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Sonlar va amallar (1-savol)		1 ta
1.1. Sonlar va amallar	Natural va ratsional ko'rsatkichli daraja xossalarini qo'llab sonli va algebraik ifoda qiymatini topa olish.	1
2. Algebra va funksiyalar (2-9 savollar)		8 ta
2.1. Algebraik ifoda va ko'phadlar	Algebraik ifodalarning umumiy maxrajini topib, soddalashtirish, qisqa ko'paytirish formulalari orqali ko'phadlarni ko'paytuvchilarga ajrata olish.	2
2.2. Tenglamalar	Modul qatnashgan tenglama yecha olish, butun yechimlarining yig'indisini, eng katta va eng kichik butun yechimlarini topa olish. Kvadrat tenglama ildizlarini topa olish. Kvadrat tenglama ildizlari qatnashgan ifoda qiymatini topishda Viyet teoremasini qo'llay olish. Bikvadrat tenglamalarni belgilash kiritib kvadrat tenglamaga keltirib, yecha olish. Kvadrat tenglamaga keltirib yechiladigan tenglamalarni yecha olish.	2
2.3. Tengsizlik va tengsizliklar sistemasi	Berilgan masala shartiga mos bir noma'lum tengsizliklar sistemasini tuzib, yecha olish. Modul qatnashgan tengsizliklarni yecha olish, butun yechimlarining yig'indisini, eng katta va eng kichik butun yechimlarini topa olish.	1
2.4. Matnli masala	Foiz, ish va harakatga oid amaliy masalalarni yechishda masalaning matematik modelini yaratish, kvadrat tenglama tuza olish, kvadrat tenglama ildizlarini tahlil qila olish, masala shartini qanoatlantiruvchi yechimlarni ajrata olish.	2
2.5. Chiziqli funksiya	Chiziqli funksiya grafigi va uning xossalarini tatbiq qila olish.	1
3. Ma'lumotlar tahlili va ehtimollik (10-12 savollar)		3 ta
3.1. Ma'lumotlar tahlili va ehtimollik	Berilgan sonlar qatorini tahlil qilib, uning noma'lum medianasi, modasi, o'rta qiymati va o'zgarish kengligini topa olish. Kombinatorikaga oid masalalarni yechishda barcha vaziyatlarni baholash, tahlil qilish va xulosa chiqara olish.	3
4. Geometriya va o'lchov (13-20 savollar)		8 ta
4.1. Ko'pburchaklar va ularning xossalari	Uchburchak, romb, parallelogramm va trapetsiyaning noma'lum burchak qiymatini topa olish. Uchburchak, romb, parallelogramm va trapetsiyaning noma'lum parametri uzunligini topishda trigonometrik funksiyalarning qiymatlari va Pifagor teoremasidan foydalana olish.	2

4.2. Ko'pburchak yuzi	Uchburchak yuzini topish formulalarini berilgan ma'lumotlardan foydalanib aniqlay olish, uchburchak yuzini topa olish. Romb va parallelogramm yuzini topishga oid masalalarni yechishda umumiy xossalardan foydalana olish. Trapetsiya yuzini topishga oid masalalarni yechishda umumiy xossalardan foydalana olish, tahlil qilish, xulosa chiqara olish.	3
4.3. Aylanada burchaklar	Aylananing kesuvchilari hosil qilgan burchaklar haqidagi teoremlarni masalalar yechishda qo'llay olish.	1
4.4. Tekislikda koordinatalar sistemasi va vektorlar	Vektor, nol vektor, birlik vektor, vektorning uzunligi va yo'nalishi haqida tushunchaga ega bo'lish; Vektorlarni qo'shish va ayirishning bir necha usullarini bilish va masala yechishda qo'llay olish. Koordinatalar sistemasi va ikki nuqta orasidagi masofani topishga oid formulani masalalar yechisda qo'llash.	2

IV. Kognitiv ko'nikmalar va baholash mezonlari

Topshiriqlar uchun belgilangan ballar ularning murakkablik darajasini, bajarishda talab etiladigan bilim, ko'nikma va mantiqiy fikrlash hajmini hisobga olgan holda belgilangan.

Test topshiriqlarining kognitiv ko'nikmalar va baholash mezonlari bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Kognitiv daraja	Izohi	Testlar soni (ta)	Baholash mezonlari (ball)
Bilish	Reproduktiv darajadagi topshiriqlarining mazmuni o'quvchilar tomonidan o'quv materiali qayta ishlanmasdan, ularning xotira qobiliyatini aniqlovchi, qonuniyatlar, xossalari, formula, tushuncha va atamalarning mohiyatini bilish, yodda saqlash va tanish, odatiy vaziyatlarda qo'llashga qaratilgan	4	1.1
Qo'llash	Produktiv o'quv topshiriqlarining o'quvchilar tomonidan o'rganilgan qoidalar va formulalarni tanish vaziyatlarda qo'llashni talab etadi. Ushbu topshiriqlarda o'quvchilar berilgan ma'lumotlar asosida sodda hisob-kitoblarni bajaradi, standart shakldagi masalalarni yechadi hamda formula yoki qoidani to'g'ridan to'g'ri qo'llaydi.	4	1.1
	Produktiv o'quv topshiriqlari o'quvchilardan o'rganilgan qoidalar va formulalarni bir nechta bosqichdan iborat hamda qisman noodatiy vaziyatlarda ongli ravishda qo'llashni talab etadi. Ushbu topshiriqlarda	6	2.1

	o'quvchilar masala shartini tahlil qiladi, mos yechim usulini tanlaydi, bir nechta formulalar yoki qoidalarni ketma-ket va mantiqiy bog'liqlikda qo'llaydi hamda yechim jarayonida oraliq xulosalar chiqaradi.		
Mulohaza qilish	Intellectual darajadagi topshiriqlar o'zlashtirilgan bilim, va ko'nikmalarni notanish vaziyatlarda qo'llash, tahlil qilish, sintezlash, qiyosiy taqqoslash, qonun va qonuniyatlarni qo'llab, umumlashtirishni talab qiladi	6	2.1

Test topshiriqlari umumiy **34 ball** bilan baholanadi. Test topshiriqlarida javob variantlarining faqat bittasi tanlanadi, ikki va undan ortiq tanlangan javoblar uchun ball berilmaydi.

V. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki eslatmalardan foydalanish qat'iy man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, dalolatnoma tuzib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VI. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. Algebra 7-sinf darslik. A.Akmalov, J.Saparboyev, D.Boytillayev, E.Karimov, M.Xodjanizozov. Toshkent 2022.

2. Geometriya 7-sinf darslik. B.Xaydarov, N.Tashtemirova, I.Asrorov Toshkent 2022.

3. Algebra 8-sinf darslik. Sh.A.Alimov, A.R.Xalmuxamedov, M.A.Mirzaaxmedov. Toshkent 2019.

4. Geometriya 8-sinf darslik. A.A.Rahimqoriyev, M.A.Toxtaxodjayeva Toshkent 2019.